مبحث حروف مشبهه بالفعل از کتاب مبادی العربیه

- تعریف حروف مشبهه بالفعل
  - حروف إنّ ، أنّ ، لکنّ ، لیت و لعلّ که مبتدا و خبر را اسم و خبر قرار می دهند
  - مبتدا را منصوب می کنند
  - خبر را مرفوع می کنند
- علت تسمیه این حروف
  - همه آنها مبنی بر فتح هستند مثل فعل ماضی
  - مثل فعل سه حرف یا بیشتر هستند
  - هرکدام معنی یک فعل را دارند
- یعنی در
  - إنَّ
    - معنی تاکید است
  - أنَّ
    - معنی تاکید است
  - کأنَّ
    - نظر شرتونی
      - همیشه معنی تشبیه است
    - نظر گروه دیگر
      - اگر خبر جامد بود معنی تشبیه است
      - اگر خبر مشتق یا ظرف بود معنی شکّ است
  - لکنَّ
    - معنی استدراک است
  - لیت
    - معنی تمنّی است
  - لعلّ
    - معنی ترجّی یا اشفاق است
- احکام
  - مشترک همه حروف
    - تقدّم خبر بر اسم
      - جوازاً زمانی که اسم یا
        - معرفه باشد
        - نکره مسوّغ دار باشد
      - وجوباً
        - اسم ، نکره بدون مسوّغ باشد
        - اسم ، دارای ضمیری باشد که به خبر بر میگردد
    - الحاق ما
      - اگر ما کافّه باشد
        - باعث جلوگیری از عمل آنها می کند غیر از لیت که عملش جایز است
        - در نوشتن هم باید حروف مشبهه بالفعل به ما کافّه بچسبد
        - اختصاصشان به اسماء را از دست می دهند
      - اگر غیر کافّه باشد
        - عمل همه آنها باقی می ماند
        - در نوشتن هم باید جدا نوشته شود
  - تخفیف در
    - إنَّ
      - باعث می شود که
        - عملش ملغی شود
        - دو اسم بعدش مرفوع به عنوان مبتدا و خبر شود
        - لام ابتدا بر خبرش وارد شود
    - أنَّ
      - باعث می شود که
        - اسمش ضمیر شأن محذوف باشد
        - خبرش جمله
          - اسمیه باشد
          - فعلیه
            - با فعل جامد باشد
            - با فعل متصرّف باشد
            - که در این صورت واجب است فاصله شدن بین أن و فعل با
              - قد
              - سین
              - سوف
              - یکی از حروف نفی
    - کأنَّ
      - حکم أنَّ میگیرد غیر اینکه فاصل بین کأن و جمله فعلیه متصرفه بعدش یا قد اسن یا لم
    - لکنّ
      - باعث می شود که
        - عملش ملغی شود
        - در این صورت همراه واو بیاید تا از لکن عاطفه شناخته شود
  - جواز دخول لام ابتدا بر
    - اسم إنّ
      - زمانی که اسم مؤخّر باشد
    - خبر إنّ
      - زمانی که خبر مؤخّر باشد و
        - در جمله مثبت باشد
        - خبر ماضی متصرف مقرون به قد باشد
        - خبر ماضی جامد باشد
        - خبر مضارع باشد
  - حرکت همزه انَّ
    - واجب است فتحه باشد
      - زمانی که گذاشتن مصدر به جای آن صحیح باشد
        - درجایگاه فاعل یا نائب فاعل قرار گیرد
        - درجایگاه مفعول به قرار گیرد
        - درجایگاه مبتدا یا خبر از اسم معنی قرار گیرد
        - درجایگاه مجرور به حرف یا مضاف الیه قرار گیرد
        - بعد از حتّی جارّه یا عاطفه قرار گیرد
    - واجب است کسره باشد
      - زمانی که گذاشتن مصدر به جای آن صحیح نباشد
        - در اول کلام واقع شود
        - مفعول مادّه قول باشد
        - در جواب قسم قرار بگیرد چه اینکه
          - فعل قسم ذکر نشود
          - فعل قسم ذکر شود و خبر إنّ لام بگیرد
        - خبر یا صفت برای اسم عین قرارگیرد
        - در جایگاه حال قرار گیرد
        - در آغاز جمله صله واقع شود
        - بعد از ألا ، حیث و اذ قرار گیرد
        - بعد حتّی ابتدائیه قرار گیرد
    - جایز است کسره باشد یا فتحه
      - زمانی که گذاشتن یا نگذاشتن مصدر به جای آن مساوی باشد
        - بعد از إذا فجائیه قرار گیرد
        - بعد از فاء جزا قرار گیرد
        - بعد از قسم باشد و خبرش لام نگیرد
        - در جایگاه تعلیل باشد
        - بعد از أما قرار گیرد
        - بعد از لاجرم قرار گیرد
        - زمانی که خبر باشد برای مبتدایی که ماده قول یا معنی قول است و خبرش هم همان گفته اش باشد